Nyugat

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 249. szám. Nagyvárad. Vasárnap 1915 október 31.

Halott hősök sirkeresztje.

Közeledik a könnyek napja, az emlékezés napja. Soknak volt köztünk eddig is behegedt sebje, mely ezen a napon ismét fölfakadt és a hit balzsamát szomjazta, ma mindnyájunknak van gyászunk, ma egész Magyarország könnyezve fordul halottak napján az ország határaira, a városok, falvak kivilágitott temetői felé. Magyarország határait ma elesett magyarok sirkeresztjei őrzik s idebent is hősök hamvaira borul a hazai föld mindenfelé.

Halott hősök sirkeresztje áll őrt a Kárpátokban, Szerbiában, a doberdói fensikon, valamennyi világtájon, a honnan ellenségek támadják Magyarországot. A német a Rajna őrét énekli harci dalába; mi az egész magyar határ hőseiről emlékezünk, akik őrt állva a Kárpátokban vagy az Adria mellett, a Duna vagy a Dnyeszter partjain, hivek maradtak hazájukhoz rendületlenül a halálig.

Vihar gyanánt rontott ránk az ellenség olyan erővel, mint még soha, olyan tömegben, aminőt eddig csak elképzelni sem tudtunk. Ezt a vihart csak egy tenger állithatta meg, tenger, amely magyarok véréből fakadva, vette körül fenyegeteit határainkat. Ebbe a vértengerbe pusztult bele a galád ellenség, mint a hogy beléveszett egykor a Vörös-tengerbe a Fáraó gőgös hadserege. Magyaroknak hazaszeretettől megszentelt vére nem patakokban, hanem tengerben áradt ki; ennek közönhetjük, hogy élünk, hogy magyarok vagyunk.

Nincs párja a világtörténelemben mégegy ilyen önfeláldozásnak. Leonidán Thermopylénél háromszázad magával feszitette mellét az ellenségnek; ha ezerszer annyit számollunk, akkor sem közelitjük meg a magyar hősök számát, akik Uzsoknál, Duklánál, a két magyar Thermopylénél és meg annyi véres harcmezőn készek voltak meghalni a magyar hazáért.

Hol a költő, aki méltán énekelne ekkora hősiességről? Hol a müvész, a ki hozzájuk méltó emléket tudna állitani?

E csodás önfeláldozásra ne gyönge könny legyen a válasz. A vértenger partján gyönge nők, ártatlan gyermekek állanak: legigazibb áldozatai nemzeti küzdelmünknek. Ők elvesztettek férjet és apát, hogy a mi gyermekeink magyarok maradhassanak. Lépjünk hozzájuk szeretettel, bálával: a hősök árvái legyenek az egész nemzet édes gyermekei s akkor azok a sirkeresztek nem csupán annyi ezer magyar hős tetemét fogják jelezni a föltámadásig, hanem jelenteni fogják a kereszt jelében, a krisztusi szeretetben uj életre feltámadt dicső, nagy és uj Magyarországot is!

Egész sorozat orosz községet elfoglaltunk.

Orosz hadszintér.

Budapest, október 30. (Hivatalos.)

A Sartorijszktól nyugatra küzdő osztrák-magyar és német csapatok támadásaikat folytatva az *ellenségtől ssivósan védett községek egész sorozatát ragadtuk el.* 18 orosz tisztet és 929 főnyi legénységet fogtak el és két gépfegyvert zsákmányoltak, valamint lelőttek egy orosz repülőgépet. Északkeleten nincs egyéb ujság.

Egy napi járásra Kragujeváctól.

Budapest, október 29. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszintér.

A Visegrád körüli terület megtisztitása sikeresen halad tovább. Kövess tábornok hadserege az ellenséget a Rudnik mindkét oldalán, Grn Milanovác mindkét oldalán vetette vissza. *A Cumici fensikon egy napi járásra Kragujeváctól az ellensey még legszivósabban áll ellen.* Csapataink ott elkeseredett harcban állanak. Lapovótól délnyugatra német zászlóaljak a Strazevica magaslatot támadják. *Az ellenség Szerbia északkeleti részén mindenütt visszavonul.* **A bolgárok a Timok felől üldözik az ellenséget, a Knyazeváctól délnyugatra a bolgárok behatoltak a Dresibaba Planinán levő szerb állásokba,** *Höfer.*

Divat értesités elsőrangu női szabóság.

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgy közönséget, hogy az őszi és téli divat összes ujdonságai teljes választékban raktára érkeztek. Méret utáni rendelmények leggyorsabban eszközöltetnek, kész női blousok, pongyolák, kabátok, divat kelmék, selymek, bársonyok, kalapok, vásznak, fehérnemüek, ernyők, ridicülők, harisnyák, keztyük, szőnyeg-, függöny-, paplanok és takarók legjobban beszerezhetők ::

Czillér Imre
nagyáruházában
Szent László-tér.

Összeomlott olasz támadások.

Budapest, okt. 30. (Hivatalos.)

Olasz hadszintér.

A Isonzó harcvonalon a tegnapi nap a görzi hidfőtől északra lévő szakaszon *szembetünően csendesebb lefolyásu volt*, csak a tolmeini hidfő védőinek kellett még erősebb támadást visszautasitaniuk. Görz előtt az ellenség tüzérségének tüzelése az esti órákig a legheve sebben folyt. Az ellenségnek a Monte Sabotino és a Pevmától nyugatra levő hadállásaink elleni támadást visszautasitottuk. Elkeseredett közelharcok után a Podgora magaslaton is az összes árkok védőik birtokában maradtak. Az olasz 3. hadsereg eddig visszatartott részei is állnak már harcban a doberdói fensikon. Ez azonban semmiben sem változhatja meg a helyzetet. *Ahol az ellenség támadásait nem hiusitotta meg már tüzérségünk tüzelése, ott gyalogságunk szilárd védő falán omlott össze.*

A Dolomit harcvonalon az ellenség tizszeres tuleroje elfoglalta a Coldi Lánan levő előretolt állásunkat. A Tonale területen az ellenség támadásait véresen visszavertük.

A román kormány elutasitotta az antantot.

Budapest, október 30. (Saját tudósitónktól.) Bukarestből jelentik: **A román kormány visszautasitotta az antant legutóbbi javaslatait.**

Döntő csata küszöbén.

Budapest, okt. 30. A sajtóhadiszállásról jelentik: Mialatt a szövetséges csapatok dél és délkelet felé fokozatosan előre nyomulnak, addig egy másik csapat Boszniából Uzice felé tör elő, a bolgárok pedig keletről szoritják az ellenséget. — A szerbeknek tehát a három irányból jövő támadás elől csak egy ut marad a menekülésre: a Szandzsák. — Minden jel arra mutat, hogy Szerbia szerepe ebben a háboruban a befejezéshez közeledik. Hogy még egyszer megállnak-e Kragujevácnál, vagy a nyugati Morava mögött, azt nem lehet tudni, az üldözés azonban mindenesetre oly gyorsan történik, hogy a szerbeknek nincs idejük Kragujevácnál uj védőállásokat épiteni, ha csak ezt még a tél folyamán meg nem tették.

Az eddigi tapasztalatokból meg lehet állapitani, hogy az állások erősitéséhez első sorban a drótakadályban van nagy hiányuk. Pozicióharcokra tehát nem igen lehet számitani, már csak azért sem, mert a szerbek a Salonikin át való behozataltól már el vannak vágva és az utánpótlás az albániai hegyeken át majdnem lehetetlen. A döntő harc kétségtelenül küszöbön áll. Ha a szerbeknek nincs elég igavonó állatjuk a trén számára az uttalan albániai hegyeken való visszavonulásra, akkor ez még tragikusabbá teszi helyzetüket. A gyürü egyre szorosabb lesz, a Gallwitz hadsereg és ez előnyomuló bolgár csapatok között már csak száz kilométer a távolság.

A török és az orosz flotta harca.

Bukarest, október 30. Az Universul jelenti: A Goeben, Bresslau és Hamidie török hadihajók megtámadták az orosz flottát, amely három sorhajóból, néhány cirkálóból és torpedónaszádból áll. A kifejlődött harc eredménye még ismeretlen.

Győzelmeink hire Kairóban.

Szófia, október 30. A görög Neon Asti jelentése szerint török repülők Kairó utcáira lapokat dobtak le, melyekben közlik a lakossággal, hogy a német, osztrák-magyar, bolgár és ottomán hadseregek találkozása megtörtént s igy Kairó széles ives félkör középpontjában van. Nem kell már soká várakoznia, hogy a félkör összeroppantsa a szolgaság falait, amelyeket az angol uralom épitett köréje.

Bolgár csapatok nem őrzik a román határt.

Bukarest, október 30. Az Epocanak jelentik Szilisztriából: A román határon levő bolgár csapatokat kedden éjszaka visszavonták és Dedeagacsba irányitották.

Szófia, október 30. Bulgária és Románia viszonyában kedvező fordulat állott be. Derussi szófiai bolgár követet az utóbbi napokban többször fogadta Radoszlavov miniszterelnök, egyizben pedig a vasuti miniszter.

A törökök a Szuez-csatorna ellen készülnek.

Lugano, október 30. Az osztrák magyar és német csapatoknak a bolgár csapatokkal való egyesülését az olasz sajtó teljes jelentőségében méltatja. A Corriere della Sera hangsulyozza az egyesülés jelentőségét stratégiai szempontból, valamint a parlamenti viták szempontjából és igy szól: „Bulgária immár gyorsan fog municióhoz jutni, Németország, Ausztria Magyarország, Bulgária és Törökország egy hadi egységet fognak képezni, melynél az operációk egységes rendje nem fog hiányozni. A balkán háboru első fázisa az ellenség javára zárult le és Németország, Ausztria Magyarország, Bulgária és Törökország segélyforrásai egymást kiegészithetik és ugy emberanyagban, mint lőszerben esetleg beálló hiányt kölcsönösen kiegészithetik.

A törökök immár nagyobb szabásu támadást intézhetnek a Szuez csatorna, az entente életere ellen. Ha a szerb hadsereg nem tartha'ja magát, ugy a görög és román semlegesség valószinü fentartása mellett a bolgár haderők a Balkánon kivül is résztvehetnek a négyesszövetség frontjain.

Ezzel szemben Anglia — tekintve, hogy Olaszország, Franciaország és Oroszország saját határain is tulságosan igénybe van véve — nem késlekedhet, hogy minden erejét latba vesse a balkáni győzelem érdekében. Ellenkező esetben nem marad más hátra, mint állóharc az összes frontokon a kitünően elsáncolt ellenségek ellen. Az állóharcba azonban saját népeink épp oly rettenetes áldozatokat fognak, olyan veszélyeknek vannak kitéve, olyan fáradalmakat és fájdalmakat állanak ki, mint az ellenség. A lap ismételten azt a tanácsot adja a négyesszövetség vezetőinek, hogy alakitsanak bizottságot az entente hadmüveletei egységes gyors és erélyes vezetésére.

Kövess és Gallwitz tábornokok győzelmei Szerbiában.

A németek elfoglalták Komarovot.

Berlin, október 30. A nagy főhadiszállás jelenti:

Balkán hadszintér.

Kövess és Gallwitz tábornokok hadseregei ellenséges állásokat rohamai elfoglaltak, több mint 1000 szerbet elfogtak, 2 ágyut és 1 géppuskát zsákmányoltak és tovább nyomulnak előre.

Bojadjeff tábornok hadserege folytatja az üldözést.

Nyugati hadszintér.

Lényeges esemény nem volt.

Keleti hadszintér.

Hindenburg tábornagy hadcsoportja.

Mitautól északkeletre erőink, amelyeket Zakanennél Misie északi partjára szoritunk előre, visszautasitottok. Két erős éjszakai támadást és egy további támadás elől visszavonultak a déli parton elfoglalt főállásba.

Lipót bajor herceg hadsereg csoportja.

Nincs ujság.

Linsingen tábornok hadcsoportja.

Szartorijszktól nyugatra *elfoglaltuk az oroszok komarovi állását és magát Komarov helységet.* Az oroszok egy éjszakai ellentámadása sikertelen maradt. *Damenuchát Hutta-Litovszkát és Biologovot rohammal elfoglaltuk.* 8 tisztet, 929 főnyi legénységet elfogtunk, 2 géppuskát zsákmányoltunk. Kuklinál lelőttünk egy orosz harci repülőgépet. (Min. eln. sajtóoszt.)

Elena királyné meghivta Péter királyt.

Genf, október 30. Az itteni szerb követség, amely már napok óta nem kap hirt Nisből, igen aggódik Péter király sorsán. A király több izben kijelentette, hogy népét nem hagyja el és még Belgrád eleste után is visszautasitotta Elena olasz királyné meghivását. Ezért valószinü, hogy a király még mindig Nisben van, ahonnan már csak automobilon menekülhet. Ha csak most szánja rá magát a menekülésre, igen kalandos és veszedelmes utazásban lehet része.

A németek ismét urak Champagneban.

Budapest, október 30. (Saját tud.) **Zürichből jelenti a Tagesanzeiger: A németek pozicióik teljes visszafoglalása által Champagnéban a régi helyzetet ujból visszaállitották.**

Mennyi hadikölcsönt jegyeztek három pénzintézetnél.

A hadikölcsön jegyzések fényes sikerét kellőképen illusztrálja a Nagyváradi takarékpénztárnál, az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi és Központi takarékpénztárnál, továbbá a Leszámitoló és Jelzálog banknál eszközölt jegyzések nagysága. A három pénzintézetnél a következő jegyzések történtek.

A Nagyváradi Takarékpénztárnál az első hadikölcsön jegyzések összege 2 millió 53.000 koronát, a másodiknál 2 millió 850.000 koronát tett ki, most az első időszakban a jegyzések összege 4 millió 484.300 koronára rug. Az intézet saját tárcája számára 600.000 koronát jegyzett s igy a két előbbi jegyzéssel összjegyzése 1 millió korona. Nagyobb jegyzések: Latin szert. káptalan és egyházmegyei főpénztár a különféle alapokkal 1.509,000, Nagyvárad városa 1 milliós jegyzéséből 350 000, Biharvármegye 1 milliós jegyzéséből 200.000, Gerő Mihály és neje Győr 200.000, Nagyvárad város árvaszéke 100.000, Léderer és Kálmán-féle szeszgyár 100,000, Tenkei takarékpénztár 100,000, Mertz János 100,000, Biharvármegye árvaszéke 75,000, Fráter Pálné szül. Müller Antónia 50,000, Herkély Józsefné 50,000, özv. Ritoók Gézáné 50,000, dr Radnay Farkas besztercebányai püspök 30,000, Ev. női gyámintézet 30,000, Izr. hitközség 25.000, Novemeczky Imre 20.000, Halász Gyula 20,000, özv. Deutsch Izidorné 20,000, özv. Gyurkovits Kornélné 18,000, Mártonffy Gyula 15.000, Altmann József 14.000, Kny Antal 10,000, Irgalmas-rend 10,000, Bonczos Lajos Told 10,000, Weiszlovits Lajosné 10,000, Szabó Etelka Jákóhodos 10,000, Baksts József 10,000, özv. dr Aczél Béláné 10,000, Ungvári Gyula 10,000, Kazay Dinesi 10.000, Kováts Bözske 10,000, Weisz Jozefin 10,000.

Több százra megy a takarékpénztár utján történő ifjuségi jegyzések száma. Az ifju gárda jegyzései nagy tömegüknél fogva majd csak a második jegyzési időszak végén fognak közöltetni. A női felső kereskedelmi iskolai tanulók közül teljes befizetéssel jegyeztek: Kramer Olga 200, Kálmán Julia 100, Hoffmann Zsófia 100, Schwartz Erzsébet 100.

Az *Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaságnál* a III-ik kibocsátásu hadikölcsönből mai napig három millió koronán felüli jegyzések eszközöltettek. Ezen összegben az intézet saját értékpapirtárcájuk és nyugdijalapunk számára jegyzett 600.000 koronával szerepel, ugy hogy a két megelőző hadikölcsön jegyzésével együtt a pénzintézet saját részére 1.000.000 (egy millió) koronát jegyzett.

Nagyobb összegeket jegyeztek itt: Nagyvárad város 350,000, Biharvármegye 200.000, Nagyvárad—belényes—vaskóhi vasut r.-t. 250.000, Nagyvárad városi vasut 20.000, Bognár Sándor 125,000, Moskovits Adolf és Fiai r. t. 100,000, Grosz Zsigmond (Hosszuhát) 85,000, Friedmann Benő 100,000, ifj. Moskovits Mór 50,000, özv. dr Berkovits Miklósné 50,000, nagyváradi izr. hitközség 25,000, nagyváradi izr. nőegylet 15,000, Biharmegyei gazdasági egyesület 20,000, Papházy Ivánné 30,000, Wégner Irma és György 40,000, azonkivül számos 20.000 koronás, 10,000 koronás és azon aluli jegyzések.

A Leszámitoló és jelzálogbanknál Nagyvárad város törvényhatósága 250.000, Biharvármegye törvényhatósága 200,000, Leszámitoló és Jelzálogbank r. t. saját jegyzése 200,000, Gróf Stubenberg József 100,000, Moskovits Miksa 100,000, Szájbely Gyula udvari tanácsos részjegyzése 50,000, (összes eddigi jegyzése 250,000), Vertán Arthur 50,000, Nagyvárad város árvaszéke 38,000, Biharvármegye árvaszéke 38,500, Blau Sámuel terménykereskedő 25,000, Pongrácz Testvérek 30,000, Sártory Endre és Irma 24.300, Simon Károly 20,000, Schönfeld Lajos 10.000, Weisz Ábrahám 10,000, Wohl Ilona 5000, s több kisebb jegyzés circa 100,000, az összes jegyzés meghaladja az 1.250,000 koronát.

Elismerés az olasz harctér hőseinek

A király hadi- és hajóparancsa

A Magyar Távirati Iroda jelenti Bécsből, hogy a király a következő kéziratokat bocsátotta ki:

Kedves rokon Jenő főherceg vezérezredes ur!

A Kedvességed alá rendelt hadierők eredményes vezetésének legbensőbb és hálás elismeréseként átadom Önnek mai napról kelt hadi i és hajóhadparancsomat.

Kelt Bécsben, 1915. évi október hó 28-án.

Ferenc József s. k.

Hadi- és hajóhadparancs,
Olaszország ellen harcoló Haderőimhez!

Még kemény feladatok előtt álltok! — igy szóltam Hozzátok julius 29 iki hadi- és hajóhadparancsomban.

És ez is bekövetkezett. Három, izzó harcokkal telt hónap telt el fölöttetek.

A derék csapatok hősies vitézsége, legszivósabb kitartása és bámulatraméltó áldozatkészsége, a kitünő vezetés, valamint az összes fegyvernemeknek átértett s a legjobb bajtársi szellemtől sugallt összmüködése oly tetteket eredményeztek, amelyek a Délnyugat hü védőseregének tündöklő lapot biztositanak véderőnk történetében.

Amikor Reátok tekintek, Vitézeim, szilárd bizalom tölt el Engem, mert látom, hogy a vitéz és nagyszámu ellenség legyőzésének nehéz feladata a Ti kezeitekben van.

Jól tudom, hogy nem csupán kötelességteket teljesititek; nem, mert hiszen Ti Haduratokért és az édes Hazáért hőn dobogó szivvel müveltek magasztosat és bizonyultok hősöknek.

Teljes szivemből fakadó köszönetemet és üdvözletemet küldöm Tinektek.

Kelt Bécsben, 1915 október hó 28 án.

Ferenc József s. k.

Kedves rokon Lipót Szalvátor főherceg táborszernagy ur!

Az összes hadszinterekről Hozzám érkező jelentésekből nagy megelégedéssel látom, hogy milyen kiváló módon müködik — régi hirnevéhez hüen — összes tüzérségem és ugyancsak értesülök arról is, hogy a hősiesen küzdő többi csapat mily hálásan ismeri el azt a hatalmas támogatást, amelyben őket a tüzérség részesiti.

Fogadja Ön mindazokkal együtt, akik a tüzérség kifejlesztésében és továbbképzésében fáradhatatlanul közremüködtek és akik az elért sikerekben legszebb jutalmukat lelik, szivből jövő köszönetemet.

Kelt Bécsben, 1915. évi október hó 28-án.

Ferenc József s. k.

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor Gyula hangszerkészitőnél, Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hütlen hozzád, Te szőke gyermek. Háborus lemez ujdonságok. Hangszerek hegedük, gramafonok eladása és javitása olcsóárban. Hár különlegességek.

* **3 HP Motor-kerékpár teljesen fölszerelve eladó. Horváth „Emilia“ malom.**

A Biharmegyei Kaszinó közgyülése.

9000 korona kölcsönt vesz a Kaszinó a nagyváradi pénzintézetektől.

Tegnap délután 6 órakor rendkivüli közgyülésre gyültek össze a Biharmegyei Kaszinó tagjai, melynek tárgyát a Kaszinó meglehetősen zilált anyagi helyzetének a szanálása képezte.

Az ülést *Beöthy* László v. b. t. t. volt kereskedelemügyi miniszter nyitotta meg és melegen üdvözölte a Kaszinó nagyszámban egybegyült tagjait.

Bejelentette a megjelenteknek, hogy a 16 án megtartott választmányi ülés elhatározta a Kaszinó rendezetlen pénzügyi viszonyára való tekintettel, hogy rendezni fogják annak vagyoni helyzetét.

Két ok is van, amiért ez a kérdés most előtérbe került. As egyik ok az, hogy a tagdijakból a számitásba vett 20000 korona helyett csak 16000 korona folyt be, ami a Kaszinó kiadásaira való tekintettel feltétlen kiegészitésre szorul.

A másik ok pedig, ami e finanszirozást szükségessé teszi az, hogy a Kaszinó évi bérösszegét tetemesen felemelték.

Hogy tehát e passzivák eliminálttassanak szükséges, hogy a Kaszinó ezek fedezetéről megfelelő kölcsön tőke felvételével gondoskodjék. 9000 koronára volna a Kaszinónak szüksége, mit a kilenc nagyváradi pénzintézettől kellene felvenni, kölcsön alakjában.

Köztudomásu a tagok előtt a Kaszinó jelenlegi helyzete. A kötvényt a Kaszinó asztalára helyezem el, az itt egybegyült urak határozzanak felőle

Hlatky Endre főispán emelkedett ezután szólásra.

Köztudomásu — ugymond — a Kaszinó tagjai előtt a Kaszinó jelenlegi helyzete. Hogy tehát e baj orvosolva legyen, erre két mód van csupán. Vagy könyörtelenül behajtani mindenkin hátralékos tagsági diját, vagy kölcsön utján gondoskodjunk megfelelő fedezetről.

Azonban a hátralékos tagdijaknak peres uton való behajtása, miután a tagok nagyrésze háboruban van, természetszerüleg lehetetlen is volna.

Nincs tehát más választásunk mint, hogy a szükséges 9000 koronát a kilenc nagyváradi pénzintézetnél kölcsönkötvény alakjában folyósittassuk. S ha ebből kifolyólag netalán valamivel nagyobb anyagi teher is háramolna a tagokra, hiszi, hogy ez tagsági mivoltukra semmi befolyással nem lesz.

Megköszönve Beöthy Lászlónak ezirányban kifejtett tevékenységét, kéri a Kaszinó tagjait, hogy a javaslatba hozott 9000 korona kölcsön felvételét szavazzák meg.

Beöthy László inditványát az egybegyült tagok Hlatky Endre főispán felszólalása után egyhangulag elfogadták és már legközelebb megteszik a szükséges intézkedéseket a Kaszinó kölcsönének folyósitása iránt.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

Katona-bucsuzó az indulás napján.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Precsova, 1915. okt. 22.

Istenem, az ősz! . . . Jaj, félek tovább menni, mert nagyon banális leszek és időszerütlen ezekkel a vizenyős, dércsipett virágszinü jegyzetekkel. Most az élet nem hervadt levelek kapucinus köntösében jár, hanem a hare és dicsőség bibor vörös (vérvörös), aranysujtásos tógáját öltötte fel, s nem száradt, korhadó galyak zörögnek léptei alatt, hanem hó és nap megszitta emberi csontok s velük összekeveredve törött fegyverek. Mégis! az ősz kerülget, környez bennünket, beléveszi magát idegeinkbe, át s átjár a maga lágy, lehangolt érzésével, nem lehet egészen elvonatkoznunk tőle . . .

Tegnap, hogy megkaptuk a paranesot: holnap indulunk, künn voltunk egy letarolt réten, egy rozsdásodó erdő alatt, a szürke Tarca-parton (hiába: az Élet nagyon rossz pszichiater), s az embereim csöndesen pipázgattak s a rajvonalban a látszat kedvéért sürün emlegették: „Tüzet szüntess!" (hadd pihenjenek szegények!) én pedig *néztem* az őszt s gondolkoztam azon, érdemes-e gondolkozni a herceg (Lipót Kóburg) s a kisasszony (igazán már nem is emlékezem szláv, gyülöletes nevére s jól van igy) igen-igen fura históriáján, (az élet itt is megmutatta ügyetlenségét!), lehet-e itéletet mondani erről s ha igen, minőt, vagy csak sajnálnunk szabad a szerencsétlen „szép Helénát", a herceget, aki bizonyára elveszti két bóditó, villámló szemét s az emberiséget, melynek élete még mindig ilyen koresszülött történeteket hoz világra?

Oly jól esett, hogy nem kellett soká óvődnöm ezen a hiu kérdésen, a földön hasaló hosszu tót legények (hálás leszek nekik érte; ma nem kapnak büntetést) elverték lármájukkal: „duha, duha", „szivárvány". Gyönyörü ivben hajolt fölöttünk s nézett le hozzánk, mint egy másik rajvonal ékes szárnyu angyalokból s nézett fel hozzá a másik szürke ruhás, micisapkás tót legények áhitatos szemepárjaiból. Melyik volt a szinesebb? — igazán nem tudnám megmondani, tekintve, hogy a szemek szivárvány skálájában a lelkek szineinek végtelensége is benne diszelgett.

Soká óhajtoztak, csodálkoztak igy, mig valamelyik filozófus lelkü, vagy élesebb szemü megint csak elkiáltotta magát: Jé, pan kadet, cintronin uhorszkej barvy — magyar szinü temető!" S valóban, a szivárvány, amelyről mindenki azt meséli, hogy valahol a tengerben születik s hal el, egyik végével talán most is valamelyik óceán apró habjain ringatózott, de amint futott, ivelt végig az ég homlokán, másik felével gyönyörüen hajlott alá a hegyoldalba, a mi kicsi temetőnkbe. A temetőnkbe, ahol fehér márvány kövek s apró fakeresztek tövében pihennek a tótocskák, akik már belefáradtak a sok-sok vándorlásba s akik a minap ontották vérüket a „Nagy fejedelem" s apáik szent hagyományaiért.

Valami meleg s kimondhatatlanul édes érzéssel töltött el, hogy a fehér fejfákat pirosra, zöldre festette be a napsugár szines játéka, másokat meg épen fehéren hagyott s hogy egy tót legény volt az, aki azt mondta: magyar szinü temető.

Azután elmult a szivárvány, jöttek helyette rózsaszinü fellegek s a felhők után aranyban égő házikók körül a völgy felett s aztán csodálatos, titokzatos felvidéki alkony. Most, hogy rágondolok, akármennyire akarom is nem tudok Malonyay „Őszi tájának" hatása alól megszabadulni, pedig nem a festőnek stylkereső jellemzésében, hanem a maga pillanatról pillanatra változó nagyságában, szinezésében, életében, erejében szépségében áll előttem minden.

Nem az jut eszembe, hogy talán nem látok több őszön sárga, piros, rózsaszin, fehér fákat: nem látok hegyeket, melyek egy félóra büvös játékában csöppnyi arany, bronz rakások (még ennél is többel fölér kincsük, birtokuk!) hatalmas, kék acél várak, melyek övezik a mélyen épült várost (valóban ők védtek meg bennünket!) és sötétbe, ködbe vesző hegyóriások (amik valóban is) lesznek; nem ez jut eszembe, hanem az, hogy Istenem, milyen különös ez az ősz! Itt nem a levél zörgés, nem a szél fütyölése, nem az esőcsepp koppanása fejezi ki az idő érzését, hanem a szinek átrajzolása, a százesztendős fáknak virágba borulása s lehet-e valami, az ősz hangulatát mélyebben kifejező, mint mikor a holnap lelombtalanodó fák olyan diszben állanak, hogy a csalódó szem szinte türelmetlenül keresi, hol vannak a játszi pillangók, melyek körül lebegjék a szines virágokat?! Nem tudom jelent-e valami ide illőt ez a mondat: itt a természet tisztára szinidegenekkel él.

Lassan-lassan azonban szürke, hamuszinü lesz minden, amiből mint parázs, fellobbanó tüz világlik ki itt-ott a bandurkasütők szegényes pásztortüze. Nehezen füstölve ég a vizes krumpliszár, keserü illata messziről csavarja a juhnyájak őszült pásztorának az orrát, de azért odahuz hozzá s aztán ő is versenyt eregeti a füstjét selmeci agyagjából. A szürkeségből pedig lassan köd lesz s valóban ugy tetszik ilyenkor, ahogyan *Krudy* mondja: dereng a köd, mint egy vén esőcsz pipájának keserü füstje. Az öreges tót mamácska, amint kapálgatja a szegényes bandurkát, megszánja a némán bámészkodó tót apácskát, pár meleg krumplit kapar ki neki — ő maga —: hadd élessze fel vele a kezét, a gyomrát, a lelkét, mert bizony hideg lesz az éjszaka. Erős hideg, velka zima! A tót apácska meg tovább ballag, megáll kolompoló rövidszőrü birkái mellett s áll, áll. Vajjon min gondolkozhat, miről ábrándozhat?

Áll, áll, pipájából száll a füst s lassan-lassan elnyeli a sürü, havas köd s az ő pipájának, a szegényes föld bandurkaszárának, a hegyeknek, az életnek keserü pipafüstje . . .

Holnap indulunk! . . . Ejh, stary! tüzet szüntess!" „Doprecz! Előre!"

*

Nándorfehérvár! . . . Tavaly. Karácsony havában, hogy rommá lőtt házai között jártam s a Moszkva szálló összezuzott márvány lapjain jegyeztem egyet mást, nagyon hittem e városban. Azóta az idők nagyot fordultak s most, hogy ugy lehet, ujból láthatom a Kalimegdán kopott, vörös téglafalait, valahogy másképen gondolkozom róla. De azért még mindig bizonyos áhitattal:

Hejh Nándorfehérvár!

Lelked ha volna, most megindulna,
Föd ha emelnéd, most porba hullna,
Viseltes ruhád most megtépáznád,
S könnyel öntöznéd éjjel a párnád;
Hejh Nándorfehérvár! bőjtöt tartanál
Azért a sok vérért, azért a sok könnyért
Ami kiomlott már a faladnál!

Könnyek kebléből kő ha születne
Vérharmatától rózsa ha kelne
Holtak szeméből csillag ha nézne,
Elnémult ajak mind ha mesélne:
Hejh, Nándorfehérvár! ezek a rongy romok
Tán föl sem értenék, tán meg sem ismernék
A sziklát, regét, rózsát, csillagot!?

Hol van az ide, hogy végvár voltál?!
Szentegyházidból hol van az oltár?
Oltár, amelynél hősök térdeltek.
S erőt és hitet kértek és nyertek?!
Hejh Nándorfehérvár! Te mocskolt szentély
Ó hited elhagytad, téged megcsalt az ég:
Buvó bünöknek az odva lettél! . . .

Feltámadt multad ime már itélt!
Választott utad már ösvényhez ért:
Élnek a hősök (hajdan hőseid!)
Ujra láthatod karuk erejit!
Hejh Nándorfehérvár! ujra láthatod:
A magyar dicsőség, a magyar igazság
Örök és fényes, mint a csillagok!!

*

U. i. katona-bucsuzót akartám irni az indulás előtti napról; nem sikerült. Nem baj, sőt inkább azon csodálkoztam volna, ha annyi napok, hetek, hónapok multán melyeket együtt éltem, éltünk le a magyar Had életével, még mindig volna valami, ami e világhoz füzne, ami nem az ősi, harcra született magyar-vérnek csatazajhoz edzett idege volna bennünk. Még csak annyit kedves Doktor ur, hogy egyenlőre nem igen irhatok, de mihelyt biztos révbe érünk hetenkint (esetleg kétszer is) — fölkeresem soraimmal — ha megengedi.

Szivélyes üdvözlettel a viszontlátásig

Csoór Lajos.

Nagyvárad kegyelete.

A polgármester megkoszoruzza a hősök sirját.

Mindenfelé csak a mi zászlónkat lengeti a szél. Amerre csak nézünk mindenütt csak mi győzünk és az ellenség megverve fut, menekül rettenhetetlen hadaink elől. Ebben a nagy világátformáló győzelemben illő, hogy kegyelettel adózzunk azoknak is, akik már életüket adták oda ezért a dicsőségért, akik vérük árán kergették el határainkról a fenyegető orosz hordákat. Nagyvárad temetőiben sok száz ilyen hős pihen az örök álmukat és várja a feltámadást, Ezeknek a hősöknek a sirja nem szabad. hogy árnyékban maradjon. Ragyogni kell azoknak is és fényükkel el kell, hogy homályositsák a többi sirfényeket is.

Nagyvárad város polgármestere *Rimler* Károly a hősökhöz méltó módon akarja a Nagyváradon pihenő elhunyt hősök sirja fölött a kegyelet adóját leróni. A polgármester a megemlékezést bizonyos programm szerint teljesiti, hogy ebben a nagyközönség is részt vehessen és kellőleg adózhasson a bennünket életükkel védő katonák emlékének.

A megemlékezés ünnepélye hétfőn este, halottak estéjén lesz. Aznap este 5 órakor a Rulikovszky ut végén levő temetőben a hősök sirjánál meg fog jelenni a Szigligeti-szinház teljes férfikara és gyászénekeket fog előadni.

Majd *Rimler* Károly polgármester Nagyvárad város közönsége nevében diszes babérkoszorut helyez a hősök sirjára beszéd kiséretében. A beszéd végeztével a szinház férfikara a Himnuszt fogja elénekelni.

A hősök sirját ez alkalomból pompásan fel fogják disziteni. A diszités munkáját a városi mérnöki hivatal vezetése alatt végezték. A szükséges virágok zömét a *Jelinek* Ferenc mükertészete szolgáltatta teljesen dijtalanul. Az egyes sirok felvirágozását a Jobbkéz jótékony hölgyei teljesitették. Az egyes sirokhoz a virágokat a Jelinek, Farkas mükertészek és a városi kertész telep szolgálta. A kivilágitás gyertyáit szintén a Jobbkéz hölgyei gyüjtötték össze.

A kegyelet ünnepélyének központja a Rulikovszky-temetőben lesz. A másik két

temetőben, ahol szintén vannak hősök eltemetve, épp igy fogja leróni kegyeletét a város közönsége. Ünnepi beszéd és szinházi kar ugyan hiányozni fognak, mert ez az idő rövidségére tekintettel kivihetetlen, azonban a hősök sirja ezekben a temetőkben is épp ugy fel lesz diszitve és gyertyákkal el lesz látva, mint a Rulikovszky-temetőben,

Végül a polgármester elrendelte, hogy a temetők kapuinál a harctéren küzdő katonáink javára gyüjtsenek. Bizonyára nem lesz senki Nagyváradon, aki pár fillérrel ne járulna hozzá a gyüjtés eredményéhez.

El nem fogadott alapitvány.

Százötven év mulva lehetne használ venni.

Ezelőtt tizenöt évvel Berettyóujfaluban Habókay József és neje 200 koronát adományoztak a községi elöljáróság részére. Az adományozók a pénzzel meg akarták oldani a berettyóujfalusi szegény ügyet. Nemes intenciók vezették az adakozókat, azt akarták ugyanis, hogy ebből a pénzből az összes berettyóujfalusi szegények kellő istápolást nyerjenek, még pedig felekezet különbség nélkül. A pénz nem olyan sok azonban, hogy abból akár csak 2—3 szegényt is lehetett volna segélyezni. Habókayék azonban gondoskodtak róla, hogy milyen módon lehet ebből a 200 koronából nagyon sok pénzt csinálni, a melylyel már alapos lendületet adhatnak az ujfalusi szegényügynek.

Kikötötték ugyanis, hogy a 200 koronához csak akkor szabad hozzányulni, ha majd az 200.000 koronára szövekszik. Addig tehát kamatoztatni s annak rendje módja szerint a kamatokat pedig tőkésiteni kell. És itt volt a bökkenő.

Az alapitványról Habókayéknak alapitó levelet kellett kiállitaniok és azt a közigazgatás utján a miniszterhez felterjeszteni jóváhagyás végett. Az ügy huzódott, egyik hivatalból a másikba vándorolt. Hiszen ez volt az az akta, mely még száz év mulva sem lett volna restanciája senkinek.

Végül is a sok formalitások után az ügy keletkezésétől *tizenöt év mulva* a miniszter elé került a dolog, hogy érdemi elbirálás alá jusson. Azóta már a pénz épen megkétszereződött. Ma már nem 200, hanem 400 korona az alapitvány, de még mindig nem 200000 korona.

Ily sok viszontagság után megnövekedve bár, de megint csak kikerült az akta a miniszteriumból még pedig az alispáni hivatalhoz. A miniszter roppant hosszunak találta az alapitvány kamatoztatásának idejét s ezért a leiratba kijelentette, hogy ebben a formában nem fogadható el. A 200 koronának ugyanis ép 150 évig kellene kamatoznia, hogy 200000 koronára növekedjék. Az pedig oly hosszu idő, hogy arra a közigazgatás nem veheti át az alapitvány kezelését.

Hanem hogy az alapitvány el ne veszszen, arra hivta fel a miniszter az alispánt, hogy vegyék rá Habókaiékat, hogy eredeti szándékukat változtassák meg és ne 200000 koronára növesztessék a pénzt, hanem csak 100000 koronára. Ha ezt elfogadják Habókayék, akkor az alapitó-levelet jóváhagyja a miniszter. Még igy is 94 évig kell gyümölcsözni a pénznek 4 es százalék mellett.

Egyszóval most megint ujra kezdődik az aktajárás. És ha tovább is ilyen gyors tempóban fog haladni, akker mire végérvényesen elintézik ugyan kevés fog hiányozni a 200000 koronából.

Földváry Mihály

főgimnáziumi tornatanár hősi halála.

A premontrei főgimnázium hatalmas épületén fekete zászlót lenget az őszi szél. A fekete zászló mindig gyászt, bánatot, szomoruságot jelent. Gyászol a főgimnázium tanári kara, gyászol az ifjusága. Valahonnan messze vidékről, a vad bércek honából, a zöld Isonzó partjáról, a hitszegő olasz barát országa határáról szomoru hirt hozott a táviró: a fiatal, athléta termetü, tetterőtől duzzadó szeretett kartárs és tanár, Földvári Mihály tart. hadnagy, a haza védelmében ontotta ki minden csepp vérét s termékenyitette meg vele a doberdói fensik sziklás talaját, a hősök nagy temetőjét.

A nagy világfelfordulás őt is elszólitotta csöndes iskolai munkásságának szinteréről; polgári öltönyét a katonai uniformissal váltotta fel. A nemzeti nevelés szent ügyének szolgalatából a nemzetvédelem magasztos szolgálatába lépett át s amily lelkesedéssel szentelte magát az egyiknek, époly önfeláldozással adta át a másiknak. Néhány hónapon keresztül az önkéntesek kiképzője volt. Megérezte itt, hogy a katonai fegyelem elsajátitása, a hadseregszervezet és szabályzat megismerése, a fegyverforgatás meg a harcászat begyakorlása mellé szükséges a szivekbe még valami, ami minden fegyelemnek és katonai szakismeretnek megadja belső becsét, értékét: a magyarság izzó szeretete és a nemzeti lelkiismeret, amely nem ismer mást e nehéz időkben, mint áldozat: vitam et sanquinem.

Március elején került az orosz harctérre. Amit itthon az önkénteseknek szóval hirdetett, azt ott a tettek mezején gyakorlatban mutatta meg. Lelkiismeretes kötelességteljesitése és katonás bátorsága elismerésre talált fölebbvalói előtt is, aminek beszédes bizonysága lett az I. o. ezüst vitézségi érem és hadnaggyá való előléptetése. A harctéri fáradalmak beteggé tették. Hazakerült, de alig háromhavi gyógykezelés után betegségesiráival bensejében az olasz harctérre került szept. elsején. Régi lelkiismeretességével állta két hónapon keresztül az olaszok rettenetes ágyutüzét és rohamait s büszkén irta még okt. közepén, hogy amióta odakerült, még egy tapodtat sem hátrált s az ellenség egy lépést sem haladt előre. Most a III. isonzói csatában a hivatalos jelentések szerint is még soha nem tapasztalt hevességgel ujult ki az olaszok ágyutüze a doberdói fensik ellen. Bizonyára minden négyzetméterre jutott egy-egy gránát. Az ő földalatti „Ilona-lak" át is szétzuzta egy 28-as, a lakóit pedig betemette. Fején, arcán, karján, mellén, hátán és lábán több sebből vérezve szállitották a cilii kórházba, ahol megoperálták, de a sok vérveszteség következtében belehalt sebeibe. Szombaton temették el halála szinhelyén.

A prem. főgimnázium tanári kara és ifjusága a hős tanár emlékét jegyzőkönyvben örökiti meg, az özvegyhez részvétiratot intéz; csütörtökön a premontreiek templomában ünnepélyes gyászmisét tart. Utána a Kath. Kör Szent László termében emlékünnepélyt rendez, amelyen az emlékbeszédet Szilágyi Dózsa prem. tanár mondja. A tanári kar és az ifjuság egy az ő nevére teendő alapitvánnyal állitja emlékét az utókor számára, amelynek kamatait a testgyakorlásban kiváló tanulónak juttatja évenkint.

A KATHOLIKUS KÖR kegyelete.

A Katholikus Kör legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy testületileg fogja leróni kegyeletének adóját feledhetetlen jóltevője, dr *Belopotoczky* Kálmán tábori püspök sirjánál. Erre vonatkozólag a Kör a következő felkérést bocsátotta ki:

FÖLKÉRÉS

a nagyváradi Kath. Kör minden tagjához

Istenben boldogult Dr *Belopotoczky* Kálmán püspök nagyprépost Katholikus Körünk, kultur-palotánk fejedelmi ujraalkotója végakaratában kijelentette, hogy koszorut ne tegyünk koporsójára, hanem imádkozzunk lelkéért *egy Miatyánkot.*

A közelgő halottak estéjén Katholikus Körünk buzgó imában akar megemlékezni a sirnál, elhunyt legnagyobb jótevőnk lelke boldogságáért.

Tartsuk tiszteletben megboldogult kegyelmes urunk végső akaratát; legyünk rajta, hogy Körünk mennél több tagja egyesüljön közös imában a sirnál, hogy aki mindenét odaadta földi életében a jó Isten dicsőségére, az Ő dicsőségében találja érte örök jutalmát.

Elnöki megbizásból felkérem a nagyváradi Kath. Kör *minden tagját, hogy f. évi november 1-én este 5 órakor* egyházi elnök urunk lakásán (Káptalan-sor 7.) megjelenni sziveskedjenek. Innen együttesen vonulunk ki a v.-olaszi temetőbe Belopotoczky püspök sirjához, hogy közös imánkat a Mindenhatónak érette felajánljuk.

Nagyvárad, 1915 október 21.

Dr Imrik Gusztáv
egy. titkár.

* **Hogyha megállnak a vonatok.** Az utasoknál főleg katonaságnál föltétlenül jó szolgálatot teszen konyak, rum, tea, kávé, kakaó tabletták, huskonzervek, páinok, kondenzált tej és tejpor, csokoládé, szardinia, pisztráng, málnaszörp, citromszörp, valódi Domány féle borok, kész kávé mely bármely háztartásban élvezhető 1 kgr. 3 Kor. 60 fill. Kicsinyben süveges, kocka és kristálycukor. Külön halkonzerv üzletem a napokban megnyilik, kapható u. m. Sóshering, ossé, fillé, bismark, rollmopsz, ruszli stb. stb. Télire teavásár megkezdődött. Kapható valódi lengyel gomba élvezet tőle a leves. Maggi leves kocka 10 drb. 45 fillér. 1 üveg Diana sósborszesz 56 fillér. *Vigyázat!* Ezen ajánlat Nagyváradon kizárólag Aszódi Mihály Kossuth utca Sas palota és Rákóczi-ut. Intézeteknek, katonaságnak, kórházaknak, gazdaságnak, külön ajánlat. Telefon sz. 635.

* **Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: Farkas-féle **hurut-szeletkét**. Ára K. —·60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13—02.

Szebeny Gyula temetése.

Tegnap d. e. 10 órakor temették el *Szebeny* Gyula tb. kanonokot, a váradszőllősi hivek méltán meggyászolt plébánosát Váradszőllősön. A plébánia-épület nagytermében massziv érckoporsóban nyugodott a halott. Koporsója elboritva koszorukkal, virágokkal. A beszentelést dr *Karácsonyi* János prépost kanonok végezte nagy segédlettel. A beszentelés után a hivek közen vitték a szeretett plébános koporsóját a templomba, ahol dr Karácsonyi János ünnepélyes gyászmisét mondott az elhunyt lelkiüdvéért.

A gyászmise végeztével négyes fogatu üveges diszkocsira helyezték a koporsót s nagy gyászoló közönség kiséretével vitték ki a halottat a váradszőllősi temetőbe. Váradszőllős egész közönsége, az iskolás gyermekek serege, jóbarátok, tisztelők nagy sokasága kisérte a koporsót a temetőbe, hol könnyek között hantolták el a kiváló lelkipásztort.

A temetésen résztvettek a nagyváradi I. sz. káptalan képviseletébe: dr Vucskics Gyula és Brém Lőrinc kanonokok. Az elhunyt előbbi hivei közzül megjelentek a végtisztességre özv. gróf Pongrácz Vilmosné és fia István gróf Nagykágyáról és a gróf Stubenberg József Székelyhidról. Ott voltak még: Imrik S. Zoltán tb. kanonok, Halász Gyula, Telepy Marcell, Kende Béla, Bedák Mátyás, Szabó Sándor, Sárkány József, Hágen Ferenc, Bottka János, Kozics Gusztáv plebánosok, Szmetka L. Ödön gimnáziumi igazgató, Molnár Kálmán a debreceni Teréziánum igazgatója, Gyepes Imre egyházmegyei s. tanfelügyelő, Gálfy Sándor reáliskolai hittanár, Domanek Pál szemináriumi lelkiigazgató, Schriffert Béla, Beőthy György, Pezderka Sándor, Tóth Kálmán káplánok, Olasz József ny. táblabiró, Geher Antal, dr Imrik Gusztáv, Imrik László, Roskoványi Béla és még számosan.

Fetser Antal győri püspök és Serly Béla érmindszenti plébános táviratban fejezték ki részvétüket a gyászoló családnak.

Ide iktatjuk azt a megható felajánlási éneket, mely a sirnál elhangzott:

Elédborulunk édes Jézusunk
Irgalomnak végtelen tengere:
Szivünk sajog, imánk sirásba ful
Bünös lelkünknek nines enyhülete.
Érdemeinkre, tudjuk, nem tekinthetsz,
Tekintsd hát ezt az árva népet:
Sirbaszálló jó lelkipásztoráért
Bizó lélekkel esdve kér Téged!

Elédborulunk édes Jézusunk
Izzó tüzhelye a szeretetnek!
Hü szolgád volt akiért áldozunk,
Senki előtt nem tagadott meg,

Ki annyiunk lelkét megmentő,
Mentsd meg Uram az ő lelkét Te!
Tebenned bizott ajaka, szive,
Egész életét Neked élte.
Hüségeért dicsőitsed meg,
Pihenhessen ott Sziveden,
Légy enyhe, boldog reménye:
Könyörülj megholt hiveden.

A koszoruk feliratai a következők:

Szerető testvéreid — Emma és László. Nagy Márton főszolgabiró — szeretett barátjának. Szerető iskolatársai — Szebeny Gyulának. Régi barátság jeléül — Gróf Pongrácz család. Mély szeretettel — özv. Várszeginé és fia. Gróf Stubenberg család — utolsó üdvözletül Szerető tanitványai — felejthetetlen Igazgatójuknak.

A nagydiszü temetést Veiszlovits Adolf és Fia első nagyváradi temetkezési vállalata — elősmerésre méltó gonddal és nagy pontossággal rendezte.

Az élelmiszerek hatósági árai.

A m. kir. belügyminszter ur 69501/III/1915 számu leiratával megadott felhatalmazás alapján Nagyvárad város törvényhatóságának területére a közélelmezés zavartalanságának biztositásához füződő érdekekből az élelmi cikkek követelhető legmagasabb árait az 1915. évi november hó 1-étől 14-ig terjedő időre a következőképen állapitom meg:

Hus és hustermékek: 1 kiló marha hus (I. rendü) 5·00 kor. 1 kiló marhahus (II. rendü) 4·80 kor. 1 kiló növendék hus 4·80 kor. 1 kiló borjuhus (hátulja) 5·20 kor 1 kiló borjuhus (eleje) 4·80 kor. 1 kiló juhhus 3·— korona. 1 kiló sertéshus 20 deka nyomtatékkal 5·80 korona. 1 kiló sertés hus nyomtaték nélkül 6·20 kor. 1 kiló füstölt sertéshus 6·70 kor. 1 kiló kolbász (füstölt) 6·20 kor. 1 kiló szalonna (zsirnak való) 7·30 kor. 1 kiló szalonna (füstölt, sózott) 7·40 kor. 1 kiló szalonna (pörkölt, paprikázott) 7·40 kor. 1 kiló háj 7·50 kor. 1 kiló préseletlen tepertő 5·— korona. 1 kiló sertészsir 7·70 korona.

Baromfi: 1 pár csirke rántanivaló 3—4 kor. 1 pár csirke sütni való 5—6 kor. 1 kiló csirke élő sulyban 2·40 kor. 1 kiló csirke kopasztott — kor. 1 pár tyuk 8—10 k. 1 pár ruca (hizott) 10—12 kor. 1 pár ruca (sovány) 8—10 kor. 1 kiló ruca élősulyban 2·30—3·— 1 kiló ruca (kövér) élősulyban 3 korona. 1 kiló ruca (koppasztott) 3·40 kor. 1 pár liba (sovány) 14 kor. 1 kiló liba (sovány) élősulyban 2·50 k. 1 kiló liba (koppasztott) — kor. 1 kiló liba (hizott) élősulyban 3·60 kor. 1 kiló liba (hizott koppasztott) 4·00 kor. 1 kiló pulyka élősulyban — kor. 1 kiló pulyka koppasztott — kor.

Hal és vad: 1 kiló csuka (hal) élő — kor. 1 kiló harcsa (hal) élő —·— korona. 1 kiló ponty (hal) élő 3—3·40 kor. 1 drb nyul 4—5 kor. 1 drb fogoly 1·20 kor.

Tej és tejtermékek: 1 liter tej fölözetlen piacon 40 fill. 1 liter tej fölözetlen házhoz szállitva 42 fill. 1 liter tej kóser 44 fill. 1 liter tejfel 1·80 kor. 1 kiló turó (tehén) 1·60 kor. 1 kiló turó (juh) 2·70 kor. 1 kiló gomolya 2·40 kor. 1 kiló vaj 9·— kor.

Liszt és kenyérnemüek: 1 kiló buzadara és nullásliszt 84, főzőliszt 64, buzakenyérliszt 44, rozsliszt 46, tengeriliszt és dara 46 fillér 1 kiló fehér kenyér péknél 62, fehér kenyér üzletben 64, barna kenyér péknél 42, barna kenyér üzletben 44, péksütemény 3·3 dekás 4, vizes zsemlye 4 dekás 4 fillér.

Gyümölcs és füszer: 1 kg. szőlő csemege 1 k. 1 kiló dió 1·50 kor. 100 kiló cukor (süveg) 103·75 kor. 1 kiló cukor (süveg) 1·09 kor. 100 kiló cukor (kristály) 103·75 kor. 1 kiló cukor(kristály) 1·09 kor. 100 kiló cukor (kocka) 107·65 kor. 1 kiló cukor (kocka) 1·13 kor. 100 kiló cukor (kocka) 5 kgr. dobozokban 106·20 kor. 1 kiló cukor (kocka) 5 kgr. dobozokban 1·11 kor.

Száraz főzelék, tojás, zöldség stb.: 1 kiló bab száraz 56 fillér. 1 kiló borsó száraz 70 fill. 1 kiló lencse 80 fillér. 1 kiló kása (köles) 1·20 kor. 1 drb tojás (egész) 19 fill. 1 drb tojás (törött) 14 fill. 1 csomó sárga répa 24 fillér. 1 csomó petrezselyem 24 fillér. 1 drb karalábé 8—12 fill. 1 kiló hagyma (vörös) 80 fill. 1 kiló hagyma (fog) 2— kor. 1 kiló fejes káposzta 16 fillér. Fejes káposzta egy fej 20—34 fillér. 1 fej kelkáposzta 16—20 fill. 1 fej káposzta (vörös) 12—30 fill. 1 kiló burgonya 13 fill 100 kiló burgonya 12 kor. 1 drb retek (fekete nagy) 8 fill. 1 drb karfiol 40—50 fill.

Az ármegállapitásra vonatkozó határozatom ellen az 1914. évi L. tc. 1. §-ának első bekezdése szerint birtokon kivüli felebbezésnek van helye, a közhirrétételtől számitott 15 nap alatt a kereskedelemügyi miniszterhez.

A felsorolt élelmiszerek árainak ennél magasabban való megszabása az 5600/1914. B. M. számu rendelet 1. §-ába ütköző kihágási cselekménynek fog tekintetni s feljelentés esetén a rendelkezés megszegője ellen a kihágási eljárás meg fog indittatni.

Az emlitett rendelet 4. §-a alapján a kihágás büntetése 15 napig terjedhető elzárás és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetés.

Ez ármegállapitással a piaci forgalomban lábrakapott egyes szertelenségek megszüntetése végett a törvényhatóság régi kivánságának teszek eleget.

Módot és eszközt kivánok nyujtani a város lakosságának, hogy az élelmicikkek árainak magasságához füződő érdekeit megvédhesse. Nem mulaszthatom el azonban hogy ez alkalommal fel ne hivjam a figyelmet arra a körülményre, miszerint a hatósági ármegállapitásnak előnyei csak akkor lehetnek, ha a város vevőközönsége kivétel nélkül azt maga is betartja, annak betartását éber figyelemmel kiséri s annak áthágásáról, illetve az esetleges visszaélésekről a hatóságnak jelentést tesz.

Tudomására hozom a vevőközönségnek, hogy azon árusitó ellen, aki az előbb felsorolt élelmiszerek árait november 1-étől 14-ig az előbb megállapitott árnál magasabb összegben szabja meg, a feljelentést a piacon szolgálatot teljesitő rendőrközegek bármelyikénél megteheti.

Nagyvárad, 1915. évi okt. 30 án.

Lukács Ödön s. k.
polgármester helyettes.

A törökök küzdelmei.

Konstantinápoly, okt. 30. A főhadiszállás jelenti:

Anaphorta-szakasz.

Ágyuink által dobott bomba felgyujtott egy ellenséges munícióraktárt, amely 15 percig égett. Tüzérségünk szétszórt ellenséges csapatokat, amelyek sáncvetéssel voltak elfoglalva. Az ellenség tüzelése eredménytelen maradt.

Ariburnu-szakasz.

Az október 28-ikára virradó éjjel az ellenség pereekig bombázta jobb szárnyon lévő állásainkat. Október 29 én tüzérsége a nap folyamán különböző irányokban hatástalanul tüzelt.

Sed il Bahr-szakasz.

Tüzérségi párbaj. Az ellenség balszárnyunk ellen mintegy 100 lövedéket lőtt, amelyek a lövészárkunkban csak földrobbantást okoztak. A többi arcvonalon semmi jelentős sem történt. (Miniszterelnökség sajtóosztály.)

* **Családi rum** vaniliával vagy ananász i zel literje K 3·20. Mindenféle likör essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1·20. Kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

HIREK

Mindenszentek — Halottak napja.

Hétfőn Mindenszentek ünnepe lesz s kedden a halottak napja. Ez a két nap a a mindnyájunkat összefüző szeretet ünnepe. Hétfőn este kigyuladnak a sirok lángjai s ezek a kivilágosodó sirok szent helyekké lesznek, melyekhez elzarándokolunk.

Nem a fájdalmas emlékek felébresztéséért megyünk oda, hanem elmegyünk szeretteink koporsóihoz, ezekhez az „örök kapukhoz“, melyek nem örökre zárultak be előttünk. Mögöttük élnek azok, akiktől megválni ugy fájt. Elmegyünk e sirokhoz, hogy szeretetünket, kegyeletünket fejezzük ki szeretteink iránt. És e kegyelet, a szeretet mind azt igazolják, hogy hiszünk a lélek halhatatlanságában. Hiszünk abban, hogy szeretteinken segithetünk imánkkal s egykoron meg fognak nyilni e sirok, „az örök kapuk“ s ujra találkozunk abban a jól ismert völgyben: a Jorafát völgyében.

*

Az istenitiszteletek sorrendje a következő:

Az olaszi plebánia templomban: Vasárnap délelőtt a rendes időben nagymise, melyen *Imrik* S. Zoltán plebános prédikál; este ájtatosság, melyen *Brém* Lőrinc kanonok mond szentbeszédet. Mindenszentek napján d. e. nagymise melyen a szentbeszédet *Tóth* Kálmán káplán mondja; este, halottak napjának előestéjén *Pezderka* Sándor mond szentbeszédet. Halottak napján az elhunyt hivek lelkiüdvéért nagy gyászmise, 3 án, szerdán d. e. szintén ünnepélyes gyászmise lesz az elhunyt hősök lelkiüdvéért.

Az ujvárosi plebánia templomban vasárnap és mindszentek napján nagy mise. Halottak napjának előestéjén este 7 órakor esti ájtatosság; halottak napján az elhunyt hivekért, 3 án pedig az elesett hősökért lesz ünnepélyes gyászmise.

Halottak napján délelőtt 10 órakor az ujvárosi központi temető kápolnájában gyászmise lesz az ott nyugvó hősök lelkiüdvéért.

A velencei plebánia templomban vasárnap és hétfőn a rendes időben nagymise, halottak napján és 3 án, szerdán ünnepélyes gyászmise lesz az elhunyt lelkiüdvéért.

—

*** Lapunk legközelebbi száma a kettős ünnep miatt szerdán reggel jelenik meg; a harctér eseményeiről kifüggesztendő táviratainkban értesitjük a közönséget, rendkivül fontos eseményekről esetleg külön kiadást adunk.**

*** A megyéspüspök miséje az elesettek lelkiüdvéért.** Gróf *Széchényi* Miklós v. b. t. t. megyéspüspök november hó 3-án, szerdán d. e. 9 órakor az elesett hősök lelkiüdvéért misét fog mondani a székesegyházban. A misén részt fognak venni a polgári és katonai hatóságok is.

*** Csoportvezetői értekezlet.** A Kath. Népszövetség csoportvezetői ma, vasárnap délután 4 órakor a Népszövetségi Otthon helyiségében értekezletet tartanak. Tekintettel a tárgysorozat fontosságára, az összes csoportvezetők pontos megjelenését kéri az igazgató.

*** A függetlenségi párt a hadikölcsönért.** Budapestről jelenti tudósitónk, hogy a függetlenségi párt felhivást intézett az ország független polgáraihoz, hogy miután a háboruhoz sok pénz kell, tegyenek félre minden melléktekintetet és tömegesen jegyezzenek a harmadik hadikölcsönre. A pénzt nem a kormánynak, hanem a létért küzdő nemzetnek adják.

*** A Katholikus Kör vetitő-estéje.** A Katholikus Kör keddi vetitő-estéje a rendes időben fél 6 kor fogja megtartani. Dr *Géczy* József theologiai tanár tart nagy érdekü előadást. Száz darab gyönyörü, szinezett képben mutatja be Bulgáriát, a Balkán nagyjövőjü államát, a bolgárokat, a Balkán franciáit. Bulgária már régebben érdemes volt minden figyelmünkre, de különösen érdekel most, mikor annyi diadala pecsételte meg szövetségünket, mely történelmi kapocs lesz köztünk és az ifju hősi állam között.

*** Dr dálnoki Kovách Áron ujabb kitüntetése.** Dr Kovách Áron I. oszt. honvéd főtörzsorvos a honvéd hadapródiskolai hadikórház parancsnoka, aki folyó évi augusztus hóban a Vörös Kereszt II. oszt. diszjelvényével tüntettetett ki, ujabban a hadsereg egészségügye körül szerzett kiváló érdemeinek elismeréseül a Vörös-Kereszt hadiékitményes tiszti diszjelvényével lett kitüntetve.

*** A Nagyváradi Katholikus Nővédő Egyesület mozgalma a hadi árvák érdekében.** Az egyesületnek a plébánosokhoz küldött felhivására *Bottka* János bethlentelepi lelkész hivei közül a következőket jelentette be, akik örökbe fogadnak árvákat: *Gajdos* József hármaspataki, *Suba* József és *Sztassák* Pál bethlentelepi lakosok. Eddig összesen 7 család jelentkezett ezen nagy időkhöz méltó, áldozatkész feladatra, amelyeket az egyesület a budapesti missziótásulati központnak bejelentett. Éljenek, akik a buzgó plébános és buzgó hiveinek a példáját követik.

*** Egyházi kinevezések.** A király a hajdudorogi görög katholikus székeskáptalanban Damjanovics Tivadar olvasókanonoknak a nagyprépostságra, Bányai Jenő éneklő kanonoknak az olvasó kanonokságra és Mitrovics Elek őrkanonoknak az éneklő-kanonokságra való fokozatos előléptetését jóváhagyta, továbbá dr Chetianu Ambrus balá falvi érseki főgimnáziumi igazgatót a gyulafehérvári és fogarasi görög katholikus érseki székesegyházi főkáptalan praebendatus kanonokjává kinevezte.

*** Miért adják el a hadbavonultak földjeiket?** A belügyminiszter tegnap rendeletet küldött Biharvármegye alispánjához a hadbavonultak ingatlainak eladása tárgyában. A rendelet szerint az ország területén egy feltünő eset vonta magára a hatóságok figyelmét. Nevezetesen a hadbavonult katonák tulajdonát képező földjeit az idehaza lévők eladják. Igy a pár hold földdel egy kis házzal biró katonák egymásután válnak teljesen vagyontalanokká. Ez a körülmény meglepte a belügyminisztert is és felhivta a törvényhatóságok vezetőit, hogy irják össze az ingatlan változásokat. A kormány ugyanis abban a tudatban van, hogy a földeket, házakat azért adják el, mert az idehaza maradt hozzátartozók rá vannak utalva a pénzre. Pedig egészen máskép áll a helyzet. Azért adják el a házakat és földeket, mert ház és föld nélkül kifogástalanul kapják meg az államsegélyt. A ház és föld árát odahaza a láda fiában őrzik a katonák hozzátartozói. Majd a háboru után, ha valamivel drágábban is, de megint visszavásárolják addig pedig huzzák az államsegélyt. Ezért kerülnek idegen kézre a földek.

*** Uj szentszéki ülnök.** Gróf *Széchényi* Miklós v. b. t. t., megyéspüspök *Halász* Gyulát, a váradvelencei egyházközség kiválóan népszerü plébánosát szentszéki ülnökké nevezte ki. A jól megérdemelt kitüntetésről örömmel értesül egész Nagyvárad katholikus tarsadalma, melynek körében a kitüntetett plébános nagy tekintélynek örvend. Népszerüségének egyik bizonysága az, hogy Halász Gyulát Váradvelencén polgártársai bizalmából nagy többséggel választották meg néhány év előtt a városi törvényhatósági bizottság tagjává is.

*** Az árvák hadikölcsöne.** Biharvármegye árvaszéke az előző két hadikölcsönből is tekintélyes jegyzéseket eszközölt. A most tartó harmadik jegyzésből azonban még az előző jegyzéseket is felülmuló jegyzést eszközölt. Három nap óta a vármegyei árvaszéken kora reggeltől a késő esti órákig lázasan dolgoznak az előadók s *Verner* Kálmán elnök folyton elnököl a tanácsüléseken, melyek csupa hadikölcsön jegyzésekkel foglalkoznak. Az árvaszék a mostani kölcsönből 320.000 korona értékü jegyzést végzett. Tegnap megjelent személyesen *Beöthy* László v. b. t. t. volt kereskedelmi miniszter is az árvaszéken és az ő gyámsága alatt lévő Miklóssy kiskoruak javára 60000 korona hadikölcsön jegyzésére adta meg az árvaszéknek a felhatalmazást. Itt emlitjük meg, hogy Biharvármegye területén oly nagy érdeklődés nyilvánul meg a jegyzések iránt, hogy már most megállapitható, hogy a harmadik kölcsön legalább kétszerese lesz az előzőnek. A vidékről érkező jelentések szerint a községi jegyzők a hadikölcsön jegyzésekkel annyira el vannak foglalva, hogy napok óta nem tudnak kimozdulni hivatalaikból. Tegnap, mint tenkei tudósitónk jelenti, a Tenkei takarékpénztár 100,000 koronát jegyzett a maga részéről.

*** Fekete Ferenc joghallgató hősi halála.** A nagyváradi jogakadémia hallgatói közül ismét kiragadott egyet a háboru az élők sorából. Pozsonyi *Fekete* Ferenc negyedéves joghallgató, a 46 ik gyalogezred hadapródja, az olasz harctéren, a doberdói fensikon, fiatal életének 21 ik évében hősi halált halt. Tegnap délelőtt kapta elestéről a szomoru hirt *Leitner* László, a Kék Macska vendéglő tulajdonosa, ki a hősi halált halt joghallgatóval igen közeli rokonságban állt. Fekete Ferenc a nagyváradi 19. tüzérezredben volt önkéntes s innen helyezték át a 46. gyalogezredhez, ahonnan körülbelül másfél hónapja ment el a harctérre. A városunkban közszeretetnek örvendő, szimpatikus joghallgató hősi halála mindenütt mélységes részvétet keltett.

különösen a jogászifjuság körében, mert vele együtt immár a hatodik hősi halottját temették el a nagyváradi főiskolának.

* **Adományok az Ottokár-hadiárvaházra.** Ujabban a következők adakoztak: Marosi István VI. o. tanuló gyüjtőivén: özv. Gyurkovits Kornélné 10 K, Marosi Endre 2 K, Marosi Endréné 1 K, Rimler Szilárdné 1 K, Rajz Antalné 1 K, Rozslay Margit 1 K, N. N. 30 fill., összesen 17 K 30 fillér. Zitzmann Ferenc V. o. tanuló gyüjtőivén: Hegedüs Jánosné 1 K, Németh Imréné 1 K, N. N. 2 K, N. N. 2 K, Zitzmann Ferenc 1 K 30 f., F. Sz. 1 K 59 f., özv. Bachmann Fülöpné 1 K, J. N 1 K s mások névtelenül összesen 16 K. *Aldás legyen mindenkin, aki csak egy lépést is tesz az árvák érdekében.*

* **A Nagyváradi Katholikus Nővédő Egyesület kérése a társadalomhoz.** Az egyesület, mint már a lapokban jeleztük, *nővédelmi hivatalt* fog nyitni, amely jótékonysági intézmény lesz, különösen a szegények számára. Erre a célra egy hivatalos helyiséget kell felszerelni, amelyre irodai butorok, könyvszekrények, 2 iróasztal és szék szükségesek. Ha valakinek volnának ily butorai, amelyeket nélkülözni tudna, vagy tudna oly forrást, ahol ezek olcsóbban kaphatók, ugy jelentse be a *Tiszántúl* szerkesztőségének; az egyesület hálás köszönettel fogja fogadni.

* **Biharfalváért.** *Schwarcz* Jakab tegnap értesitette *Fráter* Barnabás alispánt, hogy a Biharfalván emelendő papilak és iskola részére egy egy cserépkályhát adományoz. Kéri az alispánt, hogy az adományt fogadja el és értesitse, hogy a kályhákat hova szállitsa. Ugyanesak tegnap *Krausz* Samuná 300 és *Weisz* Ottó 100 koronát adományozott Biharfalva javára.

* **Halál a szekér kerekei között.** *Kerekes* József fugyivásárhelyi fuvaros tegnap fát szállitott a községből. Kerekes a fa tetején ült, mikor nagyot zökkent a szekér és a szerencsétlen ember fejjel lefelé a kerekek közé zuhant. Kerekes oly sulyos sérüléseket szenvedett, hogy rövid szenvedés után, anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, meghalt.

* **Adományok a váradfalvi templomra.** A váradfalvi templom javára ujabban a következők adakoztak: Dr Bundala Mihály 20, Vucskics Gyula 20, Kny Antal 10, Karácsonyi Teréz 5, Piacsek Sándorné 10, N. N. 2 koronát. Egy nemes lélek egy vég finom vásznat küldött a kongregáció vezetőségéhez, hogy a hölgyek megvalósithassák azon vágyukat, hogy a tél folyamán a váradfalvi templom felszerelésén munkálkodhassanak.

* **Köszönet-nyilvánitás.** A Vörös-Kereszt Egylet központi konyhája hálás köszönetet mond a következő adományokért, melyek okt. 23 tól okt. 30 ig érkeztek: Gróf Széchényi Miklós lat. szert. püspök 50 drb fácán, 1 drb vaddisznó, Grócz Béla nagyprépost egy fél őz, Mártonffy Gyuláné 2 zsák 0 liszt, 4 zsák burgonya, 3 zsák zöld főzelék és zöldség, az Immaculata-zárda polg. isk. IV. oszt növendékei 13 drb tojás.

* **Adományok a Jobbkéznek.** Az elesett hősök sirjának kivilágitására és diszitésére következő adományokat kaptuk: Varró Domokosné, Nyiry Béláné 10—10, Frankó fogorvosné 4, Kovács Rózsika 2 korona. — Kérjük a vidéket és akiknek virágjuk van, hozzanak pár szál virágot hétfőn délelőtt a sirokra, különösen a Rulikovszky-temetőbe. A Vörös-Kereszt Jobbkézhez téli ruhákat küldtek: Csanádyné és Ferenczy Ilona, Hazay Gyula plébános az ujpalotai róm. kath. hivek részéről meleg ruhára a katonáknak 20 koronát.

* **Hadiárva ügy.** A háboruban elesettek és meghaltak árvái érdekében az Országos Katholikus Szövetség részéről alakitott országos hadiárvaügyi bizottság már régebben megindult müködése annyira előre haladt, hogy sok árvának elhelyezéséről gondoskodhatott. A müködés tovább folytatása érdekében most felhivja mindazokat, kik árvákat elhelyezni akarnak, vagy árvákat gondozásra elvállalnak, hogy erre vonatkozó bejelentésüket a bizottságnál (Országos Katholikus Szövetség, IV., Ferenciektere 7. sz. III. lépcső, I. em. 8. Telefon 101—52) tegyék meg.

* **Koszorumegváltás.** A váradszőllősi Takarék szövetkezet szeretett elnökének: *Szebeny* Gyula tb. kanonok, váradszőllősi plébános elhunyta alkalmából 50 koronát juttatott hozzánk koszorumegváltás cimen a váradszőllősi hadiárvák részére.

* **Hulla az árokban.** Biharszentandrás határában borzalmas leletre bukkantak a portyázó csendőrök. Hajnali órákban a községből kivezető uton a szolgálatot teljesitő két csendőr az árok szélén egy női hullát talált. A hulla arccal az árokba volt fordulva. A megtartott vizsgálat során megállapitást nyert, hogy a hulla *Zsugyó* Demeterné nagyváradi napszámos asszony hullája. Zsugyóné alaposan bepálinkázva ballagott az utszélen és megszédülve az árokba esett, ahol megfulladt.

* **Bitangságban talált csikó árverezése.** A rendőrkapitányi hivatal mint rendőri büntető bíróság ezennel közhirré teszi, hogy f. hó 9 én bitangságban talált egy drb. fekete kanca csikó november 2 án dél előtt fél 11 órakor a lóvásártéren tartandó nyilvános árverésen, minthogy gazdája a mai napig nem jelentkezett, a legtöbbet igérőnek el fog adatni. Nagyvárad, 1915 október hó 30 án. *Pásztor* r. b. biró.

* **Népmozgalmi adatok.** *Eljegyzések:* Bihar Sándor és Ernst Taréz — Gergeles Tivadar, Tokár Mária, Otis János — Keese Ida.

Házasságok: Balogh Sándor — Marina Mária, Szües Antal — Balogh Eszter, Pediorka Tivadar — Juonás Juliánna, Khell Antal — Móricz Pepi, dr Andru Aurél — Diamandi Anna, Horváth József — Ványó Veronika, Varga Lajos — Bördős Juliánna Pető Zsigmond — Tóth Eszter, Kruti István — Nagy Juliánna, Fazekas József — Fórizs Lidia, Veisz Gyula — Erdei Mária, Furujás Sándor — Nagy Zsófia.

Halálozások: Özv. Szlopp Istvánné 61 év, Nyegru Zacharias 26 év, Ilyés Mihály 56 év, Zlibun Flórián 30 év, Major István 67 év, Bartos Sándorné 23 év, Trifa Lőrinc 64 év, Harbara Gábor 73 év, Szász Mária 26 év, Juhász Dömötörné 47 év. Kiss Lajosné 59 év, özv. Maltz Salamonné 93 év, Puskás Miklós 61 év, Gondosch János 24 év, Matyika István 13 hó, Rácz Balázsné 69 év, Nagy Károly 38 év, Lőwi Izidor 52 év, Schwarcz Lipót 39 év, özv. Tamás Miklósné 69 év.

Születés bejegyeztetett: 23,

* **Pályázat préselt széna szállitására.** Értesités. A cs. és kir. katonai élelmezési raktár igazgatósága a f. évi 1915. évi november hó 15. 1916. évi április hó 16 ig terjedő időben szükséges 100 000 métermázsa préselt széna szállitásának biztositására pályázatot hirdet. Pályázati határidő 1915. évi november hó 5. — A pályázati ajánlatok a temesvári cs. és kir. katonai élelmezési raktárhoz nyujtandók be. Nagyvárad, 1915. október hó 30. A nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara: Dr *Moskovits* József sk. elnök. Dr *Sarkadi* Lajos sk. titkár.

* **A tüdőbeteg rokkantakért.** A rokkant kérdés egyik legégetőbb problémája a harctereken tüdőbetegséget szerzett és rokkanttá vált katonák elhelyezésének és gyógyitásának kérdése. A József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület a magyar kir. Állami Rokkantügyi Hivatal munkájába illeszkedvén, két szanatóriumát, a debreceni Auguszta szanatóriumot és a gyulai József szanatóriumot már e célra kibővitette, ugy hogy a debreceni szanatóriumban 300, a gyulaiban 200 tüdőbeteg rokkant katona számára van hely. Az egyesület tovább akar menni az áldásos tevékenység terén és többek között most kezdte meg akcióját egy felvidéki rokkantszanatórium létesitésére. Az ilyen céltudatos és nemes munka megérdemli, hogy a társadalom minél hathatósabban támogassa. A József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület az idei halottak napján egy nagyszabásu gyüjtési mozgalom kapcsán, melyre a belügyminiszter 97323—1915 VI. A. sz. rendeletében adott engedélyt, az ország társadalmának segitését igénybe fogja venni. A multakban az egyesület „*Csak egy virágszálat!*" jelszó alatt egyetlen egy szál virágnak értékét kérte abból a koszoruból, amelyet kegyeletes kezek halottaknapján a sirokra szoktak helyezni. E virágszálak parányi értékét most a tüdőbeteg rokkant katonák részére kéri az egyesület s nincs kétség az iránt, hogy a hősök iránt hálás társadalom meg fogja hallani a kérelmet. Országszerte a közigazgatási hatóságok és az egyesület fiókjai fogják végezni a gyüjtés munkáját. Budapesten október 31 én és november 1-én a temetők kapuinál és az utcákon urnákkal és gyüjtőperselyekkel fogják végezni a gyüjtést Budapest jószivü hölgyei. E két napon meg kell mozdulni a társadalom szivének és meg kell hallgatnia mindenkinek az intő felhivást: „Mentsük meg a tüdőbeteg rokkantakat!"

* Három liter **Családi rumot** készithet bárki pár perez alatt a Farkas-féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló" drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* **Értesités.** A Polgári Takarékpénztár értesiti t. ügyfeleit, hogy a nála jegyzett II. kibocsátásu hadikölcsön-kötvények az eredeti elismervények ellenében átvehetők.

* **Butorozott szobák.** Modern berendezéssel hosszabb, rövidebb időre kiadó. Nagy Sándor utca 4.

* **A Nagyváradi Hitelbank** rt-nál jegyzett II. hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények beszolgáltatása ellenében átvehetők.

IRODALOM

Nagyasszonyunk, képes leánylap, megjelenik julius és augusztus kivételével minden hó 15 én, előfizetési ára egy évre 4 K., szerkesztőség és kiadóhivatal VII., Damjanich u. 50. sz. Legutóbbi számának érdekes és változatos tartalma a következő: Leányok Deltiben. — Ünnepi látogatás. Irta: Orbán Dezső. — Levél az elköltözötthöz. — Pirike lovagja. — Pannika lelkem. — Utazás a német konyha körül. Irta: Ifj. Urbányi Jánosné. — Elhagyott táj. Költemény. Irta: Bérczy Sári. — Az erdei leány. Regény. Irta: Gyula Ádám. — Az ősz kicsike aviatikusai. — Várakozás. Költemény. Irta: Konrád Jenő. Piziske és a Suba. Növilág az Ezeregyéjszakák meséiben. — Kakuk Piroska Naplója. — Ősz a réten. Költemény. Irta: Bérczy Sári. — Magunk között. — Felhők . . . Költemény. Irta: Jártas Róza. Rovatok. — Mindenféle. — A szerkesztő üzenetei.

A Társaság. A sárosi müvészsors játékról lelkes cikket irt Berzeviczy Albert A Társaság legujabb számába, mely a sorsjáték nyereményeként kitüzött reprodukcióit közli. Lázár István e héten is folytatja regényét, Somlay Károly elbeszélését s ezenfelül Lakatos László, Fodor Gyula és Gáspár Béla cikkei teszik az uj számot tartalmassá. A Miért? rovat aktualitásai, szinházi értesitő, divatlevél és több kisebb közlemény egészitik ki Dobay István egyre népszerübbé váló lapjának tartalmát. A Társaság egész évi előfizetése 18 K, félévi 10 K, negyedévi 5 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz szálló.

Az **Élet** szépirodalmi és müvészeti hetilap (szerkeszti Andor József) október 31-iki száma a következő gazdag és bő tartalommal jelent meg: A világháboru tömegsirjai felett. Prohászka Ottokár. — Magyar mithoszok. (Költemény.) Anka János. — Harmincnegyedik gránát. Szabó István. — Sivatagban, őserdőben . . . (Regény.) Sienkiewicz—Bányai. — A természet haldoklása. Marosi Arnold. — Apák (Elbeszélés.) Pásztor József. — Kultura. — Hétről hétre. — Szerkesztői üzenetek. Ezenkivül egész sokaságát közli az érdekes és aktuális képeknek. A kitünő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I., Fehérvári ut 15—c. Előfizetési ár félévre 10 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal,

SZINHÁZ

Heti müsor.

Vasárnap d. u.: Korzó szépe.
Vasárnap este: Erdészleány. (Die Förster Kristi.)
Hétfőn délután 3 órakor: Molnár és gyermeke.
Hétfőn este 8 órakor: Romeo és Julia.
Kedden: Lengyelvér.
Szerdán: Egy test, két lélekkel.
Csütörtökön: Egy test, két lélekkel.
Pénteken: Egy test, két lélekkel.
Szombaton: Vörös ördögök.
Vasárnap délután: Lyon Lea.
Vasárnap este: Muzsikásleány.

—

A szinházi hét.

—

A szinház érdekességei.

Változatosság, élénkség, müvészi élvezet és érték szempontjából párját ritkitó az a müsor, amit a Szigligeti-szinház november első hetére állitott össze s amelynek különös eseménye: a minden nemzetközi szinpadok egyik legnevezetesebb ujdonságának: Lindau Pál szenzációs drámájának: az Egy test, két léleknek bemutatója.

Vasárnap szokás szerint két előadás lesz a szinházban. Délután a Korzó szépe kerül szinre, melynek legjobb hire van a közönség körében, mint kiváltképpen mulattató, ötletes bohóságnak. Este az Erdészlány dallamos zenéjét halljuk, amelyben Paxi Margit játsza a főszerepet, aki eddigi fellépteivel sok rokonszenvet szerzett magának és élénk érdeklődést kelt további vendégjátékai felé.

Hétfőn, Mindszentek napján a Molnár és gyermekét tüzte müsorra az igazgatóság, amely soha el nem évülő darabja e napnak és soha el nem téveszti hatását. Ez az előadás — tekintettel a temetők ünnepére — kivételesen 3 órakor kezdődik. — Az est különösen érdekes lesz: Shakespeare örökéletü remeke, Rómeo és Julia kerül szinre, még pedig parádés szereplőkkel a cimszerepekben. Juliát Fodor Ella, a társulat ünnepelt drámai müvésznője játsza; Romeot pedig Bihari Ákos, akik erre a klasszikus estére mindketten legnemesebb ambicióval készülnek.

A keddi nap ismét az operett vidám Muzsájáé: a közkedvelt Lengyelvér kerül szinre, Nedbal pompás zenéjü operettjében a főbb szerepeket Zsigmondy Anna, Vigh Manci, Bihari Sándor, Tompa Béla, Sik Rezső, Leöwey Leó játszák.

Nagy eseménye

a hétnek a szerdai nap. Ekkor lesz a bemutatója Lindau Pál világhirü drámájának az Egy test, két léleknek. A budapesti Vigszinházban folytonos zsufolt házak előtt játszák ezt a drámát, amely izgalmas jeleneteivel állandóan lázban tartja a nézőteret. Főbb szerepei nálunk Tóth Elek, Sik Rezső, Tompa Béla, Farkas Pál, Varsa, Dózsa és Perényi kezeiben vannak s kitünő alakitásra nyilik benne alkalma Polgár Mariskának, akinek pompásan fejlődő gazdag talentumát nagy elismeréssel és gyönyörüséggel látja a közönség. Kivüle H. Körösi Juci és Bánházy Teréz látják el a női szerepeket. A szenzációs darabot, mely bizonyára nálunk is teljes sikert arat, csütörtökön és pénteken ismétlik.

A háborus aktualitások sorából, amelyek nagyrészt eltüntek immár, már tavaly kiemelkedett Béldi Izor hatásos jelenetekben bővelkedő darabja: a Vörös ördögök. A nagyhatásu darab szombaton uj betanulással kerül szinre.

Jövő vasárnap.

délután olyan darabbal szolgál az igazgatóság, amit bizonyára nagy örömmel fogad a közönség. A szezon eddigi legnagyobb sikere: Lyon Lea kerül előadásra, amely bizonyára zsufolásig megtölti a nézőteret. — Az est pedig ismét Sz. Zsigmondy Annáé lesz, aki a Muzsikuslány cimszerepében lép akkor a szinpadra, ahol ebben a szezonban friss kedvvel valóságos nagy diadalutra indult.

Legujabb táviratok.

A bolgárok Macedóniát elszakitották Szerbiától.

Budapest, október 30. (Saját tud.) **Szófiából jelentik: A bolgár csapatok elfoglalták Petovót s ezzel Macedóniát elszakitották Szerbiától.**

A trónörökös Bécsben.

Budapest, okt. 30. (Saját tudósitónktól.) Bécsből jelentik: A trónörökös a Puchalló hadsereg meglátogatása után visszatért Bécsbe, hogy a királynak jelentést tegyen.

A besorozottak bevonulása Ausztriában.

Budapest, október 30. (Saját tud.) Bécsből jelentik: A hadügyminiszter elrendelte Ausztriában, hogy azok, akiket november 16-ikáig besoroznak és felmentve nincsenek, november 16-ikán bevonulni tartoznak.

Kémek kivégzése Belgiumban.

Budapest, október 30. (Saját tudósitónktól.) Berlinből jelentik, hogy Belgiumban ujabb kémkedést fedeztek fel. Az előbbi kémkedésekért 9 vádlottat tegnap kivégeztek, 10 pedig fegyházra itéltetett. Az utóbbiak között hölgyek is vannak.

Montenegró élelmezi Szerbiát.

Budapest, október 30. (Saját tud.) Cettinjéből jelentik:

Montenegróban a szerbek részére élelmezési szolgálatokat rendeztek be.

78,000 antantbeli katona szállott partra eddig Szalonikiben

Budapest, október 30. (Saját tud.) A Frankfurter Zeitung jelenti Konstantinápolyból: Szalonikiben eddig ötvenezer francia és huszonnyolcezer angol szállott partra. A franciákat Gevghelinnél koncentrálják, az angolok Szaloniki környékén barakktáborba szálltak.

Eszterházy Miklós herceg 10 milliós jegyzése.

Budapest, október 30. (Saját tudósitónktól.) A Budapesti Tudósitó jelenti: Eszterházy Miklós hereg hitbizományára bekebelezésre 10 milliót jegyzett a harmadik hadikölcsönre.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Cs. és Kir. Katonai Élelmezési Raktár Temesvár.

17847. számhoz.

Hirdetmény.

A temesvári katonai parancsnokság cs. és kir. hadbiztossága a folyó szükséglet fedezésére

100000 métermázsa jó minőségü **préselt szénát** vesz.

Azok, kik széna eladására vonatkozólag ajánlatot tenni kivánnak, tartoznak irásbeli ajánlataikat legkésőbb ez évi **november hó 5. napjáig a temesvári cs. és kir. katonai élelmezési raktárhoz** benyujtani.

A széna a következő állomásokra lesz szállitandó:

Arad, Nagyvárad, Temesvár, Szeged, Békéscsaba és Debreczen.

Az ajánlattevésre vonatkozólag közelebbi felvilágositások Nagyváradon a cs. és kir. katonai élelmezési raktár hivatalos helyiségében (Baross-utca 2.) a rendes hivatalos órák alatt szerezhetők be.

A temesvári cs. és kir. katonai élelmezési raktár kezelő bizottsága.

72566—II. 1915. sz.

Hirdetmény

a házbérjövedelem bevallása tárgyában.

A házbéradó az 1916. évre való érvénnyel kivetendő lévén, az ezen kivetés alapjául szolgáló házbérvallomási ivek benyujtására a m. kir. pénzügyminiszterium 1915. 105100. szám alatt kiadott rendeletével az 1915. évi november hó 2-tól 30-ig terjedő időt tüzte ki.

A házadóról szóló 1909. évi VI. tc. 46. §-a értelmében a bevallás annak a községnek elöljáróságánál történik, amelynek területén a ház fekszik.

A házbérjövedelem bevallására kötelezve van:

a) a tényleges birtokos, illetőleg vagyonközösség esetén az összes tényleges birtokosok;

b) a házközösségnél annak feje;

c) nem önjogu, valamint jogi személyeknél a törvényes képviselő.

Ha a közös tényleges birtokosok közül csak egy adóvallomást, utóbbi az összes tényleges birtokosok meghatalmazottjának tekintendő.

A ház tényleges birtokosa (tulajdonos vagy haszonélvező), illetve a törvényes képviselő, a házbérvallomási ivet meghatalmazott által is kiállithatja, ennek eljárásáért azonban a meghatalmazó anyagilag felelős. A bélyegmentes meghatalmazás kivánatra felmutatandó.

Felhivatnak tehát a vallomásadásra kötelezettek, hogy a házbérvallomási ivet pontosan és a valóságnak megfelelő hüséggel töltsék ki s azt a községi elöljáróságnál (városi adóhivatalnál) november hó 2-ikától kezdve legkésőbb november hó 30-ig nyujtsák be.

A bevallás tárgya: a házak évi nyers bérjövedelme. Nyers jövedelemnek tekintendő együttvéve mindaz, amit a bérlő a bérlettárgy használata fejében a bevallás időpontjában ellenértékül fizet, illetőleg teljesiteni tartozik.

Ide számitandók különösen:

1. a szoros értelemben vett lakbér;

2. a természetbeni szolgáltatások, a tulajdonos helyett fizetett kárbiztositási dijak, állami, helyhatósági s egyéb adók, azoknak az összegeknek kivételével, melyeket a bérlő községi adó fejében házbérfillérek elnevezése alatt vagy más községi lakásadó cimén fizet, ha a bérbeadó ezeket az összegeket elkülönitve mutatja ki vagy bérvallomásában oda nyilatkozik, hogy a mellékjárulékaival együtt bevallott nyers jövedelemben a házbérfillérek már benfoglaltatnak;

3, azok az összegek, melyeket bérbeadónak a bérlő háztartása keretében vizvezeték, éjjeli világitás, szemétkihordás és más ilynemü mellékköltségek cimén fizet, ide nem értve a ház gondozásával megbizott egyénnek a bérlők részéről külön fizetett, akár előre meghatározott járandóságokat, továbbá a lakás világitásért és fütéseért külön megállapitott összegeket, végül a bérlő, mint üzletlulajdonos által üzlete céljaira felhasznált viz után fizetett vizvezetéki dijakat;

4. azok az összegek melyeket a bérlő a bérbevett ház, vagy lakrészek állandó átalakitásának vagy karbahelyezésének költsége fejében a bérbeadó beleegyezésével sajátjából oly feltétel alatt előlegezett, hogy e költség visszatérüléséig készpénzben aránylag csekélyebb összegü lakbért tartozzék fizetni. Ha e költség visszatéritése a szerződő felek által több évre osztatott fel, a költségeknek csak ama része számitandó a nyers jövedelemhez, mely a megállapitott felosztás szerint az illető évre esik.

Általános házbéradó alá eső helyeken a házbirtokos által használt vagy másnak ingyen átengedett épületeknek illetve épületrészeknek nyers házbérjövedelme gyanánt a bérbeadás esetén elérhető haszonértékét (bérértékét), az üresen álló lakásoknál pedig az előző évi adólapot kell bevallani.

Üzletfelszereléssel, földbirtokkal, házikerttel vagy egyéb dolgokkal és jogokkal együt bérbeadott házaknál vagy lakrészeknél nyers jövedelemnek az az összeg vallandó be, mely házbér cimén a bérszerződésben külön kitüntetve van.

Butorzattal együtt bérbeadott lakrészek bérjövedelmét minden levonás nélkül kell bevallani, amelyből azonban a butorzat elhasználása fejében 30 %-ot a kivető közegek fognak leszámitani.

A bérlők a vallomási iven bizonyitják a vallomás helyességét, nevöknek a vallomásadásra kötelezett felhivása folytán a megfelelő rovatba történt bejegyzése által. Ez a bejegyzés a bérösszeg beirása előtt is.

A felek a házbérvallomások beadásáról elismervényt kérhetnek.

Aki vallomását a kitüzött időben be nem adja, abban az esetben:

a) ha a megállapitott adólap 1000 koronát nem halad meg, a kivetés során megállapitott házbéradónak 1 %-át, illetőleg ha a részére szabályszerüen kézbesitett és a vallomás benyujtására szóló felhivás vételétől számitott 8 nap alatt sem adja be vallomását, további 4 %-át fizeti pótlás fejében.

b) ha pedig a megállapitott adólap 1000 koronát meg halad a kivetés során megállapitott házbéradónak 5%-át, illetőleg ha a részére szabályszerüen kézbesitett és a vallomás benyujtására szóló felhivás vételétől számitott 8 nap alatt sem adja be vallomását, az adónak további 25 %-át fizeti pótlék fejében. (Az 1909. évi VI. tc. 48. §-a, illetőleg az 1912. évi LIII. tc. 39. §.)

Ha a vallomásadásra kötelezett a vallomási ivet a bérösszegnek beirása előtt iratja alá bérlőjével, annyiszor büntetendő 5—200 koronáig terjedő rendbirsággal, ahány bérlőjénél ezt elkövette. Hasonló rendbirság alá esik a bérlő is, ha a vallomási iv aláirását elfogadható ok nélkül megtagadja. (1909. évi VI. tc. 59. §-a.)

Bíróilag büntetendő, vagyis jövedéki büntető eljárás alá eső kihágást követ el a tényleges birtokos vagy annak törvényes képviselője, ha a házbérjövedelemre vonatkozó vallomási ivben adóköteles jövedelmet szándékosan elhallgat, vagy abban tudva, valótlan vagy szándékos félrevezetésre irányuló nyilatkozatot tesz, mely az adó megrövidités ére alkalmas. Ha ennek a kihágásnak elkövetésében a bérlő is szándékosan részt vesz, ez a tettessel egyenlően büntetendő.

Tájékozásul szolgáljon végül, hogy a vallomásadásra kötelezettet a bevallás kötelezettsége alól nem menti fel az a körülmény, hogy a vallomási iv részére hivatalból kézbesitve nem lett.

Ha a vallomás adására kötelezett a vallomásivet kiállitani nem tudná, vagy hadbavonu'ása folytán ezt nem tehetné a községi vagy városi közegek (jegyzők városi adóhivatalok) kötelesek a vallomási iv kiállitásánál hivatalból dijtalanul segédkezni, illetőleg a tollba mondott vallomás alapján a vallomási ivet a fél nevében kitölteni s ennek megtörténtét hivatalból igazolni. Ugyanezt az eljárást kell követni abban az esetben, ha a bérlők a vallomási ivet szabályszerüen kiállitják, de a hadba vonult vallomásadásra kötelezett fél azt alá nem irhatja. A segédkezésnek megtagadása — a közadók kezelőségről szóló 1909. évi XI. tc. 102. §-a, 1913 50000 sz. hiv. összeállitás 197. § d) pontja értelmében minden egyes esetben 5—50 korcnáig terjedhető birsággal büntethető.

Kelt Nagyváradon, 1915. október hó.

A m. kir. pénzügyigazgatóság.

7146—1915. eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város törvényhatósági bizottságának 1903. évi julius hó 9-én tartott ülésében 228—7470/1903. kgy. sz. alatt hozott végh atározata folytán a városi villamosmünek üzleti szabályzatára vonatkozólag alkotott s kormányhatóságilag is jóváhagyott szabályrendelet 8. § a alapján a villamosmühöz rendszeresitett s jelen alkalommal üresedésbe jött

IGAZGATÓI ÁLLÁSRA

pályázatot hirdetek.

A városi villamosmü igazgatóját ideiglenes (1 évi) joghatályal a felügyelő bizottság javaslatára a törvényhatóság által utólagosan jóváhagyandó szerződés mellett a polgármester alkalmazza.

Az alkalmazandó igazgató javadalmazása 6000 korona évi fizetésből, természetben szolgáltatandó lakásból, fütés, világitásból és jutalékból áll. — A jutalék évenkint a felügyelő bizottság által megállapitandó tiszta jövedelem után százalékokban állapittatik meg

Az egy évi próbaidő elteltével az igazgató végleges alkalmazása szerződés mellett történik; azon esetben, ha a város a próbaidő alatt az igazgató alkalmazását megszüntetné, az ideiglenesen alkalmazott igazgató a várossal szemben semmi néven nevezendő igénnyel fel nem léphet.

Erre az állásra okleveles gépészmérnökök és okleveles mérnökök pályázhatnak. — Az elektrótechnikában szerzett elméleti és gyakorlati ismereteiket tartoznak a pályázók okmányokkal igazolni. Kiváló szakbeli gyakorlattal rendelkező, főleg a géptechnikában és az elektronos világitási üzem vezetésében jártas pályázók előnyben részesülnek.

A pályázók a villamosmü üzleti szabályzatára vonatkozólag ujból alkotandó szabályrendelet intézkedéseinek, az illetményektől eltekintve, magukat alávetni kötelesek.

Az igazgató óvadékul évi fizetésének megfelelő összeget tartozik a város pénztárába készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban elhelyezni.

Felhivom mindazokat, akik a fenti körülirt állásra pályázni óhajtanak, hogy elméleti és gyakorlati képesitéseikre vonatkozó okmányaikkal felszerelt kérvényeiket, a jutalékra vonatkozó igényeik megjelölésével, Nagyvárad város polgármesteri hivatalához *legkésőbb f. évi november hó 20-ik napjának d. u. 5 órájáig annyival* is inkább nyujtsák be, mivel az elkésetten beérkező, vagy hiányosan felszerelt kérvényeket figyelembe nem veszem.

Nagyvárad, 1915. október hó 25.

Rimler Károly
polgármester.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x Egy nagy **raktárhelyiség** a Szacsvay utca 11. számu házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbankrt.-nál.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.